

Ez egyrészt a semleges színek fokozatos térhódításában, másrészt pedig szerves színezélemben és individuális művészi színhasználatban nyilatkozik meg.

VARGA SÁNDOR FRIGYES.

Koffán Károly. *De profundis.* 32 fa- és linóleum-metszet. Páris, 1934—39. FRANÇOIS GACHOT előszavával. (O. M. Képzőművészeti Főiskola kézi nyomdája.) Szerző kiadása, Budapest, 1940.

Örömmel vettük kézbe s lapoztuk végig e nemes igényű képeskönyvet, mely az ünnepi Gutenberg-évben a könyvnyomtatás első, hősi korszaka hagyományaira emlékeztető szellemben készült. Nem csoda, hogy valóban szerves műalkotás: hiszen a szerző, KOFFÁN KÁROLY, akit már párizsi évei előtt is VARGA NÁNDOR ígéretes és izmos tehetségű tanítványaként tartottunk számon, az O. M. Képzőművészeti Főiskola grafikai osztályának kézi nyomdájában maga tervezte és készítette. Művész és mester összeolvad a könyvben, melynek mind nemesen tartózkodó és mégis megkülönböztetetten finom köntöse, mind elegáns papirosán uralkodó térbeosztása és artistikus tipográfiája az alkotó mesteri hozzáértéséről s lelkes tárgyiseretetéről tanúskodik.

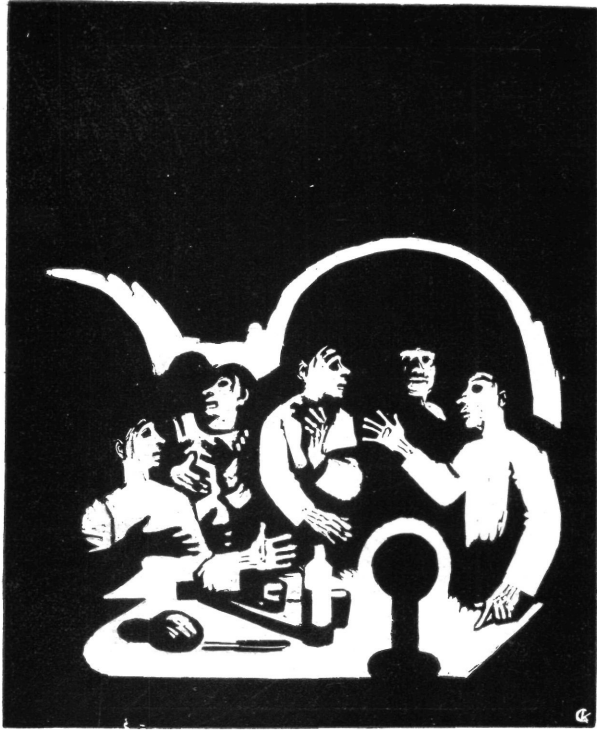
A szép képeskönyv 32 metszetén (a 2., 3., 11., 12., 13. fametszet, a többi linóleumra készült) valóban a mélyből, az élet fekete mélységéből fakadó, komor epikus hangulat ömlik el. De a metszetsorozatnak csak az alaphangulata epikus. Közvetlen valóságukban a képek inkább drámai változatok egy-két téma fölött. Alakjai fojtogatóan magasnyomású, de mégis levegőtlen világban: katakombákban élnek. A reménytelen sötétség zord sziklafalaiból sarjadtak ezek a troglodyták. Lázadó mozdulataikban ősi gyűlölet és konqk közöny lobog. Reménytelen lakói az infernónok; súlyos és zömök tagjaikkal — mint a mélytengeri csigák — a sötétséghez tapadnak. Sohasem indulnak el a fény felé; nem választják az ormokat a barlang helyett. Az életnek kell körülöttük megfényesednie és kiszínesednie.

Szociális igazságait és meglátásait KOFFÁN KÁROLY fekete szimfóniája könyörtelen élességgel és tragikus őszinteséggel vallja. A fehér és a fekete szín ősi nagyfeszültségű ellentéte ezért nem oldódik fel vagy enyhül metszetei alvilágában. Mindíg egy fényoszó — vagy zseblámpa — éles kékjében jelennek meg tömör alakjai.

Alig vannak vonalai. Plasztikusan ható fehér foltokkal, a szerves forma belső erővonalainak sejtetésével fejezi ki látomásait. Innen van egyrészt képeinek archaikus szerkezete; másrészt pedig meghökentően plasztikus hatása. A lényeg leegyszerűsített őszinteségű tolmácsolásában a kínai Dharma(tuss)-festők rokona. Mindíg csak azt

Koffán Károly fa- és linoleum-metszetei.

Koffán Károly fa- és linoleum-metszetei.

fejezi ki, amit fontosnak tart; a nem lényeges sötétségbe ágyazva él metszetein. Sokszor virtuóz módon azzal mond legtöbbet, amit elhallgat.

A bibliofil érdekű és értékű könyvből 115 példány készült: 5 példány japán, 15 példány pedig „Fabrino“ papíron (számozva 1—21-ig).

VARGA SÁNDOR FRIGYES.

Das Evangelisch-Theologische Schrifttum in Ungarn. Heft 1. Die neuen Kirchengesetzbücher, von Prof. DR. V. BRUCKNER, Miskolc und von Prof. DR. J. S. KOVÁTS, Budapest; Soziologie und Weltanschauungsfragen, von Prof. dr. J. S. KOVÁTS, Budapest; Heft 2. Die Wissenschaft vom Alten Testament, von Prof. DR. L. PAP, Budapest. (Bibliothek des Protestantismus im mittleren Donauraum. Für die Forschungsstelle für Kirchenkunde Südosteuropas, besonders Ungarns, a. d. theologischen Fakultät der Universität Halle-Wittemberg. Herausgegeben von MICHAEL [MIHÁLY] BUCSAY: Band I.) Akademischer Verlag, Halle, 1940. 8°. 50 + 37 lap.

A magyarországi protestantizmus olyan nagy küzdelmeiről, amelyenek a BOCSKAY és BETHLEN által vezetett megmozdulások voltak, megemlékezik minden egyháztörténet. De még a nagyobb ilyenfajta munkák is figyelmen kívül hagyták — ha nem a németnyelvű evangélikus egyházakról volt szó — a magyarországi protestantizmusnak egyéb hatalmas erőfeszítéseit, s nem szólnak a magyar protestáns öntudatnak az egyház szervezése és eleven szellemi élet kifejlesztése által való erősítéséről. Ez különösen az utóbbi két évszázadban mutatta meg káros hatásait; a XVI—XVIII. századokban a tudományos irodalom közös latin nyelve ugyanis még összekapcsolta az egész protestantizmust. Később azonban már csak az erdélyi szász evangélikus egyház tartott fenn eleven kapcsolatot a reformáció anyaországával. A magyar és szlovák protestantizmus — éppen nyelvi okokból — mintegy bezárt könyv maradt a külföldi testvéregyházak előtt. Ezt az eddigi hiányt kívánja pótolni a *Bibliothek des Protestantismus im mittleren Donauraume* cím alatt megindított vállalkozás, amelyből az első kötet 1. és 2. füzete jelent meg eddig.

Az 1. füzet elé a munka kiadója, DR. BUCSAY MIHÁLY (a hallei *Forschungsstelle für Kirchenkunde Südosteuropas, besonders Ungarns* vezetője) írt előszót, s az ímént általunk elmondottakban jelölte meg az egész vállalkozás célját. A továbbiak során BUCSAY kifejti még azt is, hogy a tervezett mű a Nagy-Magyarországon — ma négy különböző államban — működő protestáns teológiai intézetek (egyetemi fakultások és főiskolák) tudományos eredményeit szeretné közvetíteni a külföldi protestantizmusnak. BUCSAY úgy gondolja, hogy ez az illető